



**Vyšší odborná škola zdravotnická,
managementu a veřejnoprávních studií, s.r.o.**

**METODICKÁ PŘÍRUČKA KE ZPRACOVÁNÍ
ABSOLVENTSKÉ PRÁCE**

Obsah:

Úvod.....	2
1 Zadání, harmonogram a vedení absolventských prací	3
1.1 Účel absolventské práce	3
1.2 Téma absolventské práce	3
1.3 Vedoucí práce a oponent	3
1.4 Odevzdání absolventské práce	3
1.5 Hodnocení a obhajoba absolventské práce.....	4
2 Typy absolventských prací.....	5
2.1 Práce historicko-srovnávací	5
2.1 Kazuistika, případová studie	5
2.2 Průzkum, šetření.....	5
3 Formální úprava absolventské práce	6
3.1 Struktura absolventské práce průzkumného charakteru.....	6
3.2 Struktura absolventské práce s využitím kazuistik, případových	6
3.3. Struktura historicko-srovnávací práce.....	7
3.4 Technické zpracování a úprava práce	7
3.4.1 Rozsah	7
3.4.2 Písmo, okraje a řádkování	7
3.4.3 Číslování stránek	7
3.4.4 Číslování kapitol a podkapitol.....	9
3.4.5 Tabulky, grafy, obrázky v textu	9
3.4.6 Zkratky a značky v textu	10
4 Citace v textu a odkazy na literaturu	11
4.1 Proč citujeme:.....	11
4.2 Citační etika:	11
4.3 Nejčastější prohřešky:	11
4.4 Plagiátorství:.....	11
4.5 Obecné zásady:.....	11
4.6 Doslovná (přímá) a parafrázovaná citace:.....	11
4.7 Způsoby zápisu citace (odkazu) v textu	12
4.7.1 Harvardský systém	12
4.7.2 Číselný systém.....	13
4.7.3 Metoda poznámek (pod čarou):.....	13
Použitá literatura a zdroje.....	15

Úvod

Cílem metodického návodu je pomoci studentům při zpracování absolventské práce. Přináší poučení o způsobech a formálních pravidlech postupu při zpracování absolventské práce, nabízí strukturu jednotlivých typů absolventských prací. Doporučuje formální úpravu zpracování grafů, tabulek, použitých zkratk a zápis použitých pramenů.

Děkuji za cenné rady a připomínky vedoucím všech oborů Vyšší odborné školy zdravotnické, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. při zpracování metodické příručky.

PhDr. J. Ajgllová

1 Zadání, harmonogram a vedení absolventských prací

Absolventskou prací má student/ka prokázat schopnost tvořivě pracovat v oboru, ve kterém absolvoval/a vzdělávací program. Výsledkem není klasická vědecká práce, ale práce, která prokáže schopnost studenta/studentky výběru a analýzy odborného textu. Může jít též o kompilaci, syntetický přehled literatury a její aplikaci v praxi nebo o řešení částečné úlohy, která souvisí s budoucím zaměřením studenta/ky.

1.1 Účel absolventské práce

- Prokázat schopnost samostatně pracovat s literaturou, tj. vyhledávat relevantní údaje (tzv. rešerše), kriticky hodnotit, vyvozovat z nich zaměření, cíl a zpracování vlastní práce.
- Prokázat schopnost aplikovat teoretické poznatky ve své praktické činnosti.
- Prokázat schopnost jasně formulovat své závěry a obhájit je v diskusi s literárními údaji i s oponenty.

1.2 Téma absolventské práce

Téma své absolventské práce si student/ka zvolí z témat vypsanych vedoucím oboru Vyšší odborné školy zdravotnické, managementu a veřejnoprávních studií, s.r.o. (dále VOŠ), nebo si může navrhnout vlastní téma související se studijním programem. Téma zvolené studentem/studentkou schvaluje vedoucí oboru a ředitel/ka školy VOŠ.

Student/ka přesně formuluje název a cíle své absolventské práce v „Zadání absolventské práce“ (formulář na IS), kterou potvrdí vedoucí práce. Název práce lze změnit pouze na základě žádosti a se souhlasem vedoucího příslušného oboru VOŠ.

Termíny:

Odevzdání tématu ABS práce navrženého studentem včetně návrhu vedoucího práce (VP): **březen (2. ročník) – student/ka odevzdá ke schválení vedoucímu oboru.**

Výběr tématu absolventské práce z témat zadaných školou – včetně VP: **březen (2. ročník) – témata jsou k dispozici na IS, výběr student potvrdí podpisem na studijním oddělení.**

1.3 Vedoucí práce a oponent

Vedoucí práce schvaluje spolu s tématem na základě doporučení vedoucího oboru ředitel/ka VOŠ. Student/ka je povinen/povinna konzultovat postup své práce s vedoucím práce dle doporučení o konzultacích stanovené VOŠ.

Pokud je vedoucí práce odborníkem ve své profesi, ale nemá vysokoškolské vzdělání, stanoví vedoucí oboru interního vyučujícího jako konzultanta formální stránky absolventské práce.

Oponenta z řad vyučujících VOŠ a externích odborníků navrhuje vedoucí oboru a schvaluje ředitel/ka VOŠ.

1.4 Odevzdání absolventské práce

Student/ka odevzdá hotovou práci 2x v pevné vazbě (tištěná verze) a 1x v elektronické podobě (CD-ROM - text v PDF) do **31. března třetího ročníku** studia na studijní oddělení.

1.5 Hodnocení a obhajoba absolventské práce

Vedoucí práce odevzdá písemné hodnocení absolventské práce do 30. dubna ve trojím vyhotovení na studijní oddělení školy. Hodnocení provede podle doporučeného schématu klasifikací a práci doporučí nebo nedoporučí k obhajobě. Pokud vedoucí práce absolventskou práci klasifikuje jako nevyhovující a nedoporučí ji k obhajobě, **nemůže student/ka vykonat obhajobu** v rámci absolutoria.

Oponent odevzdá písemné hodnocení absolventské práce do 30. dubna ve trojím vyhotovení. Může navrhnout přepracování části nebo celé práce. Hodnocení provede podle doporučeného schématu klasifikací (vzor formuláře posudku na IS) a práci doporučí nebo nedoporučí k obhajobě. Pokud oponent absolventskou práci klasifikuje jako nevyhovující a nedoporučí ji k obhajobě, může student/ka vykonat obhajobu v rámci absolutoria a pokusit se námitky oponenta vyvrátit.

Student/ka obdrží hodnocení vedoucího práce a oponenta nejpozději 14 dní před termínem obhajoby.

Obhajoba absolventské práce je součástí absolutoria. Student má právo na 20 minut přípravy. Obhajoba absolventské práce trvá 20 minut. Student si připraví prezentaci v programu PowerPoint na cca 15 minut, stručně charakterizuje svou práci, zdůrazní cíle, uvede své závěry a doporučení pro praxi. Zbýlý čas je věnován diskuzi.

Komise hodnotí celkové zpracování absolventské práce, způsob obhajoby a celkový přínos absolventské práce pro praxi. Předseda komise zapracuje hodnocení komise do protokolu o obhajobě, který bude uložen ve složce absolventa.

2 Typy absolventských prací

Typ a charakter absolventské práce je dán výběrem tématu a jeho zpracováním. Student si může zvolit mezi prací historicko-srovnávací, kazuistikou – případovou studií nebo průzkumem.

Absolventská práce zaměřená na průzkum, šetření nebo na popis případové studie, kazuistiky má část teoretickou a část praktickou.

Struktura teoretické části obou typů je shodná. Základní rámec teoretické části tvoří:

- uvedení do problematiky;
- rozvedení problematiky do šířky;
- shrnutí a zhodnocení.

Rozbor problematiky v teoretické části má zahrnovat veškeré komponenty obsažené v daném tématu. Například téma „Volnočasové aktivity seniorů jako způsob předcházení osamělosti a sociální izolaci“, by mělo obsahovat objasnění pojmů: „volnočasové aktivity“, „senioři“, „osamělost“ a „sociální izolace“ a možnosti zajištění aktivit z pohledu sociálního pracovníka.

Praktická část absolventské práce má mít charakter průzkumu, šetření, plánu sociální péče, ověřování standardu nebo pracovního postupu.

2.1 Práce historicko-srovnávací

Práce je zaměřena na systematické a kritické vyhodnocení údajů vztahujících se k událostem v minulosti a jejich vzájemnému srovnání. Úlohou práce je např. popsat a objasnit např. vývoj kriminalistiky, oční optiky, vývoj sociální práce v ČR apod.

Zdrojem informací pro práci jsou historické dokumenty. Rozlišujeme dva základní zdroje, a to primární a sekundární. *Primární* dokumenty jsou „originály“, které poskytují přímé informace o historických událostech (deníky, zákony, poznámky, smlouvy, fotografie apod.). *Sekundární* zdroje jsou informace z tzv. „druhé ruky“ např. z encyklopedie, skript, učebnic apod. Pro historický výzkum se doporučují vždy zdroje primární.

2.1 Kazuistika, případová studie

Kazuistiku můžeme definovat jako ucelenou a podrobnou studii jednoho nebo více klientů či událostí. Jedná se o intenzivní a detailní popis konkrétního jednotlivce a jeho případu, který je založený na pozorování, rozhovorech a záznamech práce s tímto jedincem. Jedná se o písemné shrnutí všech informací, které o případu máme, kvalitativní analýzu procesu, vedoucího k určitým výsledkům, závěrům. Při zpracování kazuistiky používáme zpravidla předem vypracovanou strukturu popisu, která se odvíjí od typu a zaměření kazuistiky (kazuistika pacienta by měla obsahovat anamnézu, katamnézu, analýzu a závěr). Má využití pro praxi jako návrh na řešení problému; může doplňovat kvantitativní šetření ve smyslu ilustrace zjištěných výsledků.

2.2 Průzkum, šetření

V teoretické části je popsána problematika, na kterou je průzkum zaměřen. Praktická část obsahuje kapitoly – viz. 3.1. Obsah jednotlivých podkapitol a oddílů je podrobně probrán v rámci předmětu Seminář k absolventské práci.

3 Formální úprava absolventské práce

3.1 Struktura absolventské práce průzkumného charakteru

(kvantitativní přístup)

- TITULNÍ STRANY (viz. IS)
- OBSAH
- ÚVOD (cíl práce, důvod zvolení tématu, seznámení se záměrem práce, vymezení problematiky)
- TEORETICKÁ ČÁST (část má několik kapitol a podkapitol)
- PRAKTICKÁ ČÁST (část má několik kapitol a podkapitol)
 - Formulace problému
 - Hlavní problém
 - Dílčí problémy
 - Cíl a úkol průzkumu, šetření
 - Metoda sběru dat
 - Charakteristika souboru, vzorek respondentů
 - Analýza, zpracování údajů (na úrovni popisné statistiky)
 - Prezentace a interpretace získaných údajů
- ZÁVĚR (obsahuje shrnutí a zobecnění jednotlivých kapitol, hodnocení závěrů šetření, průzkumu, doporučení pro praxi event. návrh dalšího šetření)
- RESUMÉ (stručné shrnutí celé práce – v českém a cizím jazyce)
- SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ
- SEZNAM OBRÁZKŮ – pokud jsou součástí práce
- SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK – pokud jsou součástí práce
- PŘÍLOHY - pokud jsou součástí práce

3.2 Struktura absolventské práce s využitím kazuistik, případových

studií (kvalitativní přístup)

- TITULNÍ STRANY (viz. IS)
- OBSAH
- ÚVOD (cíl práce, důvod zvolení tématu, seznámení se záměrem práce, vymezení problematiky)
- TEORETICKÁ ČÁST (část má několik kapitol a podkapitol)
- PRAKTICKÁ ČÁST (část má několik kapitol a podkapitol)
 - Formulace problému, průzkumné otázky
 - Cíl a úkol průzkumu
 - Metody průzkumu – pozorování, rozhovory, analýza dokumentace k případům
 - Podrobný rozbor případu - anamnéza, katamnéza, analýza, závěr
 - Prezentace a interpretace získaných údajů
- ZÁVĚR (obsahuje shrnutí a zobecnění jednotlivých kapitol, hodnocení závěrů šetření, průzkumu, doporučení pro praxi event. návrh dalšího šetření)
- RESUMÉ (stručné shrnutí celé práce – v českém a cizím jazyce)
- SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ
- SEZNAM OBRÁZKŮ
- SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK
- PŘÍLOHY

3.3. Struktura historicko-srovnávací práce

- TITULNÍ STRANY (viz. IS)
- OBSAH
- ÚVOD (cíl práce, důvod zvolení tématu, seznámení se záměrem práce, vymezení problematiky)
- Srovnávací část:
 - Formulace zkoumané problematiky
 - Hodnocení pramenů a literatury
 - Stanovení hlavních problémových okruhů, příp. pracovních předpokladů
 - Stanovení vývojové chronologie problematiky
- ZÁVĚR (obsahuje shrnutí a zobecnění jednotlivých kapitol, hodnocení závěrů šetření, doporučení pro praxi event. návrh dalšího šetření)
- RESUMÉ (stručné shrnutí celé práce – v českém a cizím jazyce)
- SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ
- SEZNAM OBRÁZKŮ
- SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK
- PŘÍLOHY

3.4 Technické zpracování a úprava práce

Práce se píše v českém jazyce (doporučuje se častá konzultace s Pravidly českého jazyka) nebo slovenském, případně, po dohodě s vedoucím práce, v jazyce anglickém nebo německém.

3.4.1 Rozsah

Rozsah absolventské práce je doporučen minimálně na **30** a maximálně na **50 stran normovaného textu** (30 řádek na stránku), z toho cca 1/2 teoretická část a 1/2 praktická část.

3.4.2 Písmo, okraje a řádkování

V celé práci se používá jeden typ písma (doporučen je Times New Roman, Arial). Na základní text používat velikost 12 pt, na hlavní nadpisy používat velikost 16 (všechna písmena velká), podnadpisy velikostí 14 a 12 na nadpisy a podnadpisy se používá písmo tučné - Bold.

Nastavení horního, dolního a pravého okraje je 2,5 cm a levý okraj má velikost 3,5 cm. Řádkování textu je v celé práci nastaveno na 1,5 v celé práci. Text práce je zarovnán oboustranně do bloku.

3.4.3 Číslování stránek

Stránky se číslovají uprostřed dolního okraje. Titulní strany, seznamy a obsah **se nečíslují, ale započítávají se do pořadí**. Úvod tedy začínáme např. jako stránku 5. Poslední číslovaná strana je resumé. Další strany se nečíslují (přehled v tab.1).

Tab. 1 Číslování a stránkování absolventské práce

Číslování kapitol, podkapitol, oddílů	Části absolventské práce	Číslování stránek na stránce dole uprostřed
Nečísluje se.	Titulní list	Započítává se do číslování, ale číslo stránky se neuvádí
Nečísluje se.	Zadání	Započítává se do číslování, ale číslo stránky se neuvádí
Nečísluje se.	Prohlášení	Započítává se do číslování, ale číslo stránky se neuvádí
Nečísluje se.	Poděkování (není povinné)	Započítává se do číslování, ale číslo stránky se neuvádí
Nečísluje se.	OBSAH	Započítává se do číslování, ale číslo stránky se neuvádí
Nečísluje se.	ÚVOD*	Čísluje se.
1 1.1 1.2 1.2.1 1.2.2 1.3	Hlavní text práce: NÁZEV KAPITOLY Název podkapitoly Název podkapitoly Název oddílu Název oddílu Název podkapitoly	Čísluje se
2 2.1 2.2 2.2.1 2.2.2	NÁZEV KAPITOLY Název podkapitoly Název podkapitoly Název oddílu Název oddílu	
3	NÁZEV KAPITOLY (počet kapitol je dán rozsahem práce)	
Nečísluje se.	ZÁVĚR**	Čísluje se
Nečísluje se.	RESUMÉ***	Čísluje se
Nečísluje se.	LITERATURA A ZDROJE	Nečísluje se.
Nečísluje se.	SEZNAM ZKRATEK	Nečísluje se.
Nečísluje se.	SEZNAM TABULEK	Nečísluje se.
Nečísluje se.	SEZNAM GRAFŮ	Nečísluje se.
Nečísluje se.	SEZNAM OBRÁZKŮ	Nečísluje se.
Nečísluje se.	SEZNAM PŘÍLOH	Nečísluje se.
Čísluje se	PŘÍLOHY např.: Příloha č. 1 Příloha č. 2 atd.	Nečísluje se.

Zdroj: IVANOVÁ, K., JURÍČKOVÁ, L. *Písemné práce na vysokých školách se zdravotnickým zaměřením*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-0992-5.

* **Úvod práce** – tvoří obvykle jedna strana textu. Obsahuje objasnění záměru práce a stanovení cílů, případně předpokládaných výstupů (proč si student téma zvolil, jaké má cíle, co očekává).

** **Závěr práce** - tvoří obvykle jedna strana textu. Obsahuje především hodnocení cílů a výstupů práce. Tzn. co student zjistil, k jakým došel závěrům, zda se mu podařilo vytyčené cíle splnit.

*** **Resumé** – tvoří max. jedna strana textu. Je souhrnem celé práce, jeho smyslem je poskytnout čtenáři rychlé seznámení s obsahem práce. Není totožné se závěrem! Resumé je absolventská práce v kostce - jedná o shrnutí informací obsažených v absolventské práci.

Obsahuje stručný popis záměru a cílů práce, použitých metod, výsledků a závěrů. Je uvedeno v českém a cizím jazyce (anglickém nebo německém).

3.4.4 Číslování kapitol a podkapitol.

Při *číslování kapitol* a podkapitol se používají arabské číslice. Číslování kapitol začíná číslem 1, přičemž se úvod a závěr nečísluje (přehled v tab.1). Každá kapitola začíná na nové stránce a můžeme ji rozdělit na více podkapitol a oddílů. Mezi číslicemi podkapitol a oddílů se píše tečka. Za číslem označující poslední úroveň se tečka nepíše. Tečku nepíšeme ani za názvy kapitol, podkapitol a oddílů. Mezi názvem kapitoly, podkapitol a oddílů se vynechá jeden řádek. V názvu kapitol se nepoužívají zkratky.

Příklad:

1 NÁZEV KAPITOLY (16 pt, Bold, velké) - vždy na nové stránce

1.1 Podkapitola – 14 pt, Bold

1.1.1 Oddíl – 12 pt, Bold

Členění textu musí být shodné s uvedeným obsahem práce.

Nový odstavec se začíná po 6 prázdných úhozech zleva.

3.4.5 Tabulky, grafy, obrázky v textu

Tabulky v textu umožňují přesnou presentaci výsledků, doplňují a usnadňují jeho pochopení. Umisťují se bezprostředně za prvním odkazem. Rozsáhlejší tabulky a obrázky je vhodné zařadit do příloh a v textu uvést odkaz na přílohu (např. příloha č. 5).

Tabulka obsahuje:

- Číselné označení tabulky;
- Název tabulky;
- Názvy sloupců;
- Názvy údajů v řádcích;
- Údaje v jednotlivých buňkách tabulky;
- Vysvětlivky k tabulce (pod tabulkou) – je-li nutné vysvětlit a doplnit údaje v tabulce

Příklad:

Tab. 7 Rozložení časové dotace předmětů studijního programu Diplomovaná por. as. z roku 1992

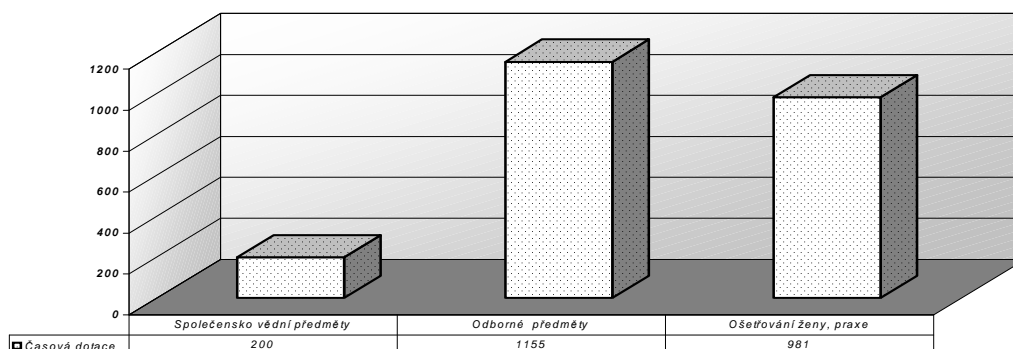
Předměty	Společensko-vědní	Odborné	Praktické	Počet hodin celkem
Počet hodin	200	1155	981	2336
Procenta	9 %	49 %	42 %	100 %

Zdroj: vlastní

Grafy v textu se používají na zdůraznění vztahů mezi číselnými údaji a vhodně doplňují údaje z tabulek. Každý graf musí být označen číslem, názvem. Není-li legenda součástí grafu, umisťuje se vpravo od grafu. Název grafu a tabulky se umisťují nad grafem. Značení tabulek je shodné s grafem.

Příklad:

Graf 6 Rozložení časové dotace předmětů studijního programu Diplomovaná por. as. z roku 1992

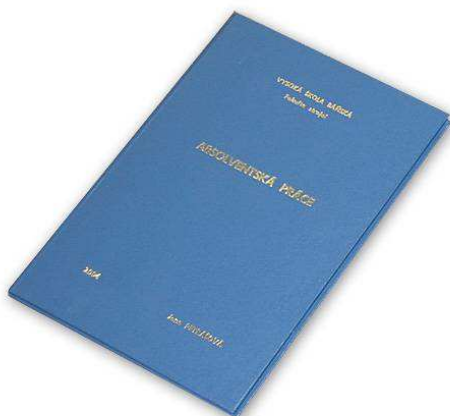


Zdroj: vlastní

Obrázky se používají pouze v souvislosti s tématem a dávají se do příloh práce. V textu se na ně odkazuje. Pod obrázkem musí být vždy uveden jeho zdroj.

Příklad:

Obr. č. 1 Desky absolventské práce



Zdroj: <http://www.vanhavirov.cz/kniharstvi.php>

3.4.6 Zkratky a značky v textu

Použité zkratky a značky v práci musí být vysvětleny. Veškeré zkratky a značky, které jsou použity v textu, musí být uvedeny v seznamu zkratk a značek. Zkratky se nepoužívají v nadpisech. Zkratky a značky se vysvětlují při prvním výskytu v textu:

Např.:

- Při prvním výskytu v textu – např.: Vyšší odborná škola zdravotnická, managementu a veřejnoprávních studií, s.r.o. (dále VOŠMVS)

4 Citace v textu a odkazy na literaturu

Teoretická část absolventské práce je zpracována z informačních zdrojů, které souvisí s tématem. Jedná se o tzv. kompilát, kdy student originálním způsobem zpracuje informace, tak aby tvořily logický podklad pro zpracování praktické části. Všechny informační zdroje musí být v absolventské práci citovány tak, aby nebyla porušena autorská práva.

Informační zdroje musí být ocitovány v souladu s aktuální ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2. **Počet použitých zdrojů pro absolventskou práci je minimálně 10.** Měly by se objevovat zejména publikace monografické a časopisecké, výběr zdrojů vždy konzultujte s vedoucím práce. **Každá práce musí obsahovat seznam literatury a zdrojů a odkazy v textu.**

4.1 Proč citujeme:

- Bibliografická citace je zdroj informací pro čtenáře, vedoucího, oponenta práce;
- Autor dokazuje vlastní znalost zpracovaného tématu;
- Usnadnění identifikace a zpětné vyhledání dokumentu, příp. zdroj odkazu další literatury k tématu;
- Dodržení autorské etiky (autorský zákon).

4.2 Citační etika:

- Uvést všechny použité prameny a jejich přesnou a úplnou citaci;
- Zřetelně označit převzaté části;
- Odkazy z textu korespondují se seznamem použitých zdrojů.

4.3 Nejčastější prohřešky:

- Citování nepoužitého díla;
- Necitování použitého díla;
- Nepřesné citování znemožňující identifikaci díla.

4.4 Plagiátorství:

- Cizí rukopis publikujeme pod svým jménem;
- Přivlastníme si výsledky práce jiných autorů nebo vědců;
- Převzatou část textu graficky nevymežíme a neuvedeme bibliografickou citaci;
- Původní text stylisticky upravíme a neuvedeme autora původního textu.

4.5 Obecné zásady:

- Přehledné a jednotné citování;
- Přesné a úplné citování;
- Zachováváme jazyk dokumentu;
- Necitují se obecné znalosti (např. Pythagorova věta).

4.6 Doslovná (přímá) a parafrázovaná citace:

Doslovná (přímá) citace, přepis - je převzetí textu bez jakýchkoli změn. Nijak ji neupravujeme, uvádíme ji v uvozovkách a píšeme kurzívou. V práci ji používáme omezeně! Způsob zápisu **citace v textu** závisí na zvoleném způsobu zápisu podle citační normy (viz. kapitola 5.7): harvardský, číselný nebo metoda poznámek.

Zápis zdroje do seznamu literatury a zdrojů si můžete vygenerovat na: www.citace.com.

Příklad doslovné citace:

Votava (2008, str.8) uvádí, že: „vznikem nových profesí a oborů probíhá vytlačování tradičních zaměstnaneckých pozic. Realitou je globalizace pracovního trhu převaha poptávky nad nabídkou pracovních míst.“

Citace parafrázovaná je taková, kdy jsme z původního textu použily určitou myšlenku, kterou jsme slovně pozměnili, přetransformovali a vložili do našeho textu ve změněné formě (nikoliv obsahu). I v tomto případě nelze citaci vynechat. Parafrázovaná citace je ponechána v normálním tvaru písma a citace se uvádí bezprostředně za poslední slovo převzatého textu.

Příklad parafráze:

Existuje řada způsobů, jak klasifikovat informace z hlediska věrohodnosti, například kodifikace 4x4, na jejímž základě se každé informaci přiřazuje rating označený kódem A až D a číslicemi 1 až 4 (Brabec, 2001).

4.7 Způsoby zápisu citace (odkazu) v textu

Při citaci a odkazu na použitou literaturu se používají tři hlavní způsoby podle citační normy: **harvardský, číselný nebo metoda poznámek**. Je nutné pro práci zvolit jeden ze způsobů a ten použít. Není přípustné způsoby kombinovat.

4.7.1 Harvardský systém

Harvardský systém používá při citaci v textu jméno autora (autorů), rok vydání a stranu nebo rozsah stran. Je možný dvojí zápis:

Příklady doslovných citací v harvardském systému:

Votava (2008, str.8), uvádí, že: „vznikem nových profesí a oborů probíhá vytlačování tradičních zaměstnaneckých pozic. Realitou je globalizace pracovního trhu převaha poptávky nad nabídkou pracovních míst.“

Nebo:

„Vznikem nových profesí a oborů probíhá vytlačování tradičních zaměstnaneckých pozic. Realitou je globalizace pracovního trhu převaha poptávky nad nabídkou pracovních míst (Votava, 2008, str.8).“

Příklad parafráze v harvardském systému:

Moderní společnost je charakterizována tlakem na vysokou produktivitu práce, vysokou flexibilitu zaměstnance nebo podnikatelského subjektu. Vznikem nových profesí a oborů probíhá vytlačování tradičních zaměstnaneckých pozic. Realitou je globalizace pracovního trhu převaha poptávky nad nabídkou pracovních míst. Zaměstnávání občanů na invalidním vozíku či jiným zdravotním postižením vykazuje vlastní dynamiku vývoje. Předpoklad pro úspěšné zapojení na pracovním trhu je odpovídající kvalifikace občana se zdravotním postižením. Nezaměstnanost lidí s postižením vykazuje také regionální rozdíly (Votava, 2008, str.8-10).

Upozornění: v seznamu literatury jsou pak odkazy řazeny abecedně, zápis je možné doplnit číselně:

1. BÁRTLOVÁ S. *Sociologie medicíny a zdravotnictví*. Brno: NCO NZO, 2003. ISBN 80-7013-391-0.
2. LINHARTOVÁ V. *Praktická komunikace v medicíně*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1784-5.
3. VOTAVA J. *Základy rehabilitace*. 1. vyd. Praha: Karolinum 2008. 125 s. ISBN 80-7184-385-7.

4.7.2 Číselný systém

Při použití tohoto systému se odkazy číslují tak, jak jdou za sebou v textu. Jména autorů mohou být uvedena, ale nemusí:

Příklady doslovných citací v číselném systému:

„Vznikem nových profesí a oborů probíhá vytlačování tradičních zaměstnaneckých pozic. Realitou je globalizace pracovního trhu převaha poptávky nad nabídkou pracovních míst (1, str.8)“.

Nebo:

Votava (1, str.8) uvádí: *„Vznikem nových profesí a oborů probíhá vytlačování tradičních zaměstnaneckých pozic. Realitou je globalizace pracovního trhu převaha poptávky nad nabídkou pracovních míst.“*

Příklad parafráze v číselném systému:

Moderní společnost je charakterizována tlakem na vysokou produktivitu práce, vysokou flexibilitu zaměstnance nebo podnikatelského subjektu. Vznikem nových profesí a oborů probíhá vytlačování tradičních zaměstnaneckých pozic. Realitou je globalizace pracovního trhu převaha poptávky nad nabídkou pracovních míst. Zaměstnávání občanů na invalidním vozíku či jiným zdravotním postižením vykazuje vlastní dynamiku vývoje. Předpoklad pro úspěšné zapojení na pracovním trhu je odpovídající kvalifikace občana se zdravotním postižením. Nezaměstnanost lidí s postižením vykazuje také regionální rozdíly (6, str.8-10).

Upozornění: v seznamu literatury jsou odkazy řazeny podle čísel, nepoužívá se řazení abecední:

4. LINHARTOVÁ V. *Praktická komunikace v medicíně*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1784-5.
5. BÁRTLOVÁ S. *Sociologie medicíny a zdravotnictví*. Brno: NCO NZO, 2003. ISBN 80-7013-391-0.
6. VOTAVA J. *Základy rehabilitace*. 1. vyd. Praha: Karolinum 2008. 125 s. ISBN 80-7184-385-7.

4.7.3 Metoda poznámek (pod čarou):

- Poznámku v textu označíme horním indexem;
- Samotný odkaz je v poznámce pod čarou;

- Číslování odkazů průběžně v celé práci;
- Povinné údaje na stránce v poznámce pod čarou: jméno autora, název díla stránka, odkud je citováno;
- Jednotlivé údaje oddělujeme čárkou;
- Dva odkazy na téže stráně z téhož zdroje: např. 3. tamtéž, s. 56-57;
- Do odkazů můžeme průběžně vkládat poznámky k textu.

Příklad:

„Vznikem nových profesí a oborů probíhá vytlačování tradičních zaměstnaneckých pozic. Realitou je globalizace pracovního trhu převaha poptávky nad nabídkou pracovních míst.¹

¹ VOTAVA J. *Základy rehabilitace*. 1. vyd. Praha: Karolinum 2008. 125 s. ISBN 80-7184-385-7, str.8

Použitá literatura a zdroje

1. BIERNÁTOVÁ, O.; SKŮPA, J. [online]. Bibliografické odkazy a citace dokumentů dle ČSN ISO 690 (01 0197) platné od 1. dubna 2011. Brno: portál Citace.com. 2011. [15. 11. 2013]. Dostupné na: <http://www.citace.com/soubory/csniso690-interpretace.pdf>.
2. IVANOVÁ, K., JURÍČKOVÁ, L. *Písemné práce na vysokých školách se zdravotnickým zaměřením*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-0992-5.
3. MAURITZOVÁ, I., NĚMCOVÁ, J. *Učební texty k tvorbě písemných prací. Texty pro studenty vzdělávacích programů na vyšších odborných školách*. Plzeň: Vyšší odborná škola zdravotnická Dr. Ilony Mauritzové, s.r.o., 2010. ISBN 9788090287617.
4. MÁDLOVÁ, I. *Bakalářská práce – metodický návod*, Plzeň: VŠ v Plzni o.p.s. 2003
5. MEŠKO, D., KATUŠČÁK, D. a kol. *Akademická příručka*. 1. vyd. Martin: Osveta, 2004, ISBN 80-8063-150-6.
6. PLACHETA, Z. a kol. *Pokyny pro vypracování magisterské diplomové práce*. Brno: Masarykova Univerzita, 2000. ISBN 80-210-2431-3.
7. ŠKODA, J. 2013. Jak psát kvalifikační práci. In: *Doc.PhDr.Jiří Škoda,Ph.D.* [online]. 2013. Dostupné z: <http://jiriskoda.webnode.cz/jak-psat-kvalifikacni-praci/>
8. Vyhláška č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání.
9. Zákon č. 561/2004 Sb. v platném znění.